

### III. Z á v ě r.

Prisel jsem průběhem práce k velmi zajímavým vědeckým závěrům, které jsou nepochybně nové. Netvrdím, apodikticky, že jsou správné. Neboť krom poznatků apriorních (tedy vlastně formálních) nikdo nemá apodiktické jistoty o správnosti pronesené myšlenky, nýbrž musí pro ni hledati argument, kterým ji podepře. Leč ten má platnost jen relativní, dokud se neobjeví silnější, jenž svého předchůdce vyvrátí. Proto je třeba kritiky časté a bedlivé a jistého odstupu časového. Neb jen čas je schopen vyslati dosti silných intelektů, aby pravdu přezkoumali a ji ověřili. Proto, opakuji, netvrdím apodikticky správnosti svých výsledků, nýbrž jen to, že jsem poctivě promyšlel a pracoval.

V jednotlivostech chei říci toto:

Spor o větší výhodnosti pozitivní či negativní formulace nepovažuji za podstatný; je jistě pouhou otázkou vhodnosti. Tvrdím prostě, že se mi osvědčila formulace moje, ježto bych bez ní ve finanční vědě nebyl došel ke konstrukci, k níž jsem došel. Tento bod polemiky považuji tedy za podřadný.

Kardinální důležitost však přikládám otázce objektivistického vrchního pojmu, na němž visí hospodářský postulát i s celou národohospodářskou vědou. Dle výsledků zde uveřejněných považuji otázku hospodářského pojmu a kvality znovu za otevřený problém, jeho dosavadní řešení za neuspokojivé. Navrhuji klíč pro nové řešení, jenž mne osobně plně uspokojuje, jest však na představitelích naší vědy, aby se o mých výsledcích vyslovili.

Moje konstrukce finanční vědy nedoznala po nejbedlivějším zkoumání námitek Englišových žádné přestavby. Naopak

opakuji: Kritika Englišova ve mně utvrdila přesvědčení, že jsem šel úplně správnou cestou a vytvořil pro finanční vědu kostru systému, jež jí dosud chyběla. Neboť ukázaly-li se Englišovy pochybnosti zčásti nedorozuměním, zčásti mylnými, pak pochybuji, že se najde hlava, jež hlouběji vše promyslí a péro, jež břitčeji bude kritisovat.

Zachování a podržení nynější mé konstrukce týče se jak rozdělení celkového břemene poplatného, tak i repartičního klíče pro něj. Neboť, bylo-li hlavním mým argumentem nutnost jednotnosti hlediska na všechny problémy, a Englišovým protiargumentem, že není jednotnost možná, pak zavedením pojmu objektivní škody svůj vlastní argument podlomil. Bylo-li pak korunní námitkou jeho proti jednotnosti hlediska (vyjádřeného obměnou formulace minima zla), že repartiční můj klíč jen domněle prý žádá progresse v mém smyslu a rovnosti břemene, ve skutečnosti však nerovnosti břemen a progresse závratné výše vedoucí k nivelisaci důchodů, pak jsem ukázal, že premisy jeho byly mylné a proto ho zavedly k mylným závěrům. Jeho domnělá dvojitost hlediska vede k jednotnosti a to mojí.

Proto Engliš pomohl vlastně dotvrdití moji thesi a moje neochvějné přesvědčení, že jednotné hledisko ve finanční vědě je nejen nutné, nýbrž i možné. Učinil to jednak pojmem „objektivní škody“, který, i kdyby se nekryl s pojmem mým, připouští naprostou jednotnost hlediska ve finanční vědě bez jakéhokoli přebudování mojí konstrukce; jednak přesnějším formulováním svých dvou východiskových hledisk, která tím teprve se mi nyní ujasnila a proto současně, ba automaticky, se vyloupila jako deriváty postulátu mého, do něhož ústí.

Proto ani můj postoj ku progresi výnosových daní se nezměnil. Nepopírám nutnosti mnohosti daní, ale nedovodil jsem z toho požadavek, aby všechny přímé daně používaly metody progresivní.

Nechci, aby tato studie, poněvadž se v lecčems ve vědeckých názorech s Englišem neshodují, se vykládala tak, jako bych již nepocífoval svoji dřívější vysokou vážnost k jeho velikým zásluhám o vědu, a k němu přátelství, které mne od nepaměti k němu vázalo. Právě naopak.

Ustoupení od vědecké pravdy, byť jen putativní, není však atributem zdvořilosti, takže by snad bylo dovoleno, při

vehodu do její svatyně ze zdvořilosti neb přátelství ustoupiti stranou, aby druhý mohl vstoupiti. Poněvadž je věčná, my jen chvílkovi, bylo by takové počinání bláhové. Ona se objeví na konec vždy, ne-li ústy tohoto, tedy za chvíli ústy jiného. Není však lhostejno, kdy. Ostatně studium a promýšlení je vědeckou dělbu práce, výměna názorů, byť polemická, formou vědecké spolupráce a kooperace.

Je proto povinností o pravdu, byť putativní, je-li vyhavena náležitými argumenty, bojovati. Ba, je to snad dokonce aktem zdvořilosti a vážnosti k vědeckému odpůrci. Neb jen dvoji je možné: Buď je pravda na straně odpůrcově, pak boj mu přinese dosti učinění, nebo není, pak bylo však průkazem zdvořilosti a vážnosti k odpůrci chtíti ho přesvědčit. Přesvědčit chceme přec jen ty, na jejichž mínění nám záleží.

### Tiskové chyby.

- Str. 10. řádek 5. od spodu: uvozovky za slovem odpírám nepatří tam, nýbrž za slovo přiměřovati na řádku 3. od spodu.  
 Str. 24. řádek první od shora: za slovo nevyslých má přijít čárka.  
 Str. 34. řádek 19. od shora: místo zá má státi správně já.  
 Str. 37. řádek 14. od spodu: před slovo ačkoliv měly býti položeny uvozovky dole.  
 Str. 37. řádek 3. od spodu: za slovo péče měly býti vloženy uvozovky nahoře, a do závorek citace. (Týž článek str. 93.)  
 Str. 38. řádek 2. od shora: za slovem bezestrastnosti má čárka odpadnouti.  
 Str. 41. řádek 16. od spodu: místo tu má státi správně to.  
 Str. 79. řádek 22. od shora: místo před ním má správně státi před tím.

# AKLADATELSTVÍ BARVIČ A NOVOTNÝ V BRNĚ

KNIHKUPECTVÍ MASARYKOVY UNIVERZITY (PRÁV. FAK.).

## **řírka spisů právnických a národohospodářských**

Vydávají univ. prof. Dr. K. Engliš a Dr. F. Weyr.

- |     |        |  |        |
|-----|--------|--|--------|
| 7.  | I.     | Dr. Jaromír Sedláček:<br><b>Vlastnictví a právo vlastnické</b> (rozebráno) . . . . .                       | Kč 8—  |
| 7.  | II.    | Dr. M. Kašpárek:<br><b>O uzavření smlouvy pojišovací podle práva<br/>československého</b> . . . . .        | Kč 8—  |
| 17. | III.   | Dr. V. Mildseuh:<br><b>Kupní sířa peněz, důchody a úroková míra</b> . . . . .                              | Kč 20— |
| 17. | IV.    | Dr. Jaroslav Kallab:<br><b>Úvod ve studium metod právnických</b><br>Kniha první: Základní pojmy . . . . .  | Kč 20— |
|     |        | Kniha druhá: Hlavní směry . . . . .  | Kč 30— |
| 17. | V.     | Dr. J. Hrdina:<br><b>Vodní koncese</b> . . . . .   | Kč 15— |
| 17. | VI.    | Jan Čaha:<br><b>Finanční věda a finanční právo</b> . . . . .   | Kč 15— |
| 17. | VII.   | Dr. Fr. Weyr:<br><b>Soustava čs. práva státního</b> (rozebráno) . . . . .                                  | Kč 55— |
| 17. | VIII.  | Dr. Mayr:<br><b>Soustava občanského práva I. Část všeobecná.</b> . . . . .                                 | Kč 40— |
| 17. | IX.    | Dr. J. Hrdina:<br><b>Právo elektrárenské</b> . . . . .   | Kč 10— |
| 17. | X.     | Dr. Jar. Stránský:<br><b>Vřle poškozeného ve skutkových podstatách<br/>trestního práva</b> . . . . .       | Kč 25— |
| 17. | XI.    | Dr. Karel Engliš:<br><b>Základy hospodářského myšlení</b> . . . . .  | Kč 15— |
| 17. | XII.   | Dr. Jaromír Sedláček:<br><b>Pozemková reforma</b> . . . . .  | Kč 50— |
| 17. | XIII.  | Dr. Cyril Horáček:<br><b>Malthusova nauka a některé novodobé jevy popul.</b> . . . . .                     | Kč 15— |
| 17. | XIV.   | Dr. Al. Chytil:<br><b>Závodní výběry podle práva čs.</b> . . . . .   | Kč 10— |
| 17. | XV.    | JUDr. Rudolf Janeček:<br><b>Odpovědnost presidenta republiky a vlády</b> . . . . .                         | Kč 22— |
| 17. | XVI.   | <b>Vědecká ročenka právnícké fakulty Masarykovy<br/>univerzity 1922, I.</b> . . . . .                      | Kč 20— |
| 17. | XVII.  | Dr. Frant. Zeman:<br><b>Kvantilní teorie peněz</b> . . . . .   | Kč 22— |
| 17. | XVIII. | <b>Vědecká ročenka právnícké fakulty Masarykovy<br/>univerzity 1923, II.</b> . . . . .                     | Kč 25— |
| 17. | XIX.   | Dr. Karel Kizlink:<br><b>Akiová společnost v konkursu</b> . . . . .  | Kč 15— |
| 17. | XX.    | Dr. Josef Novák:<br><b>Živnostenské provozovny</b> . . . . .   | Kč 15— |
| 17. | XXI.   | Dr. Mayr:<br><b>Soustava občanského práva II. Práva věcná.</b> . . . . .                                   | Kč 40— |
| 17. | XXII.  | Dr. František Vážný:<br><b>O nejdůležitějších listinách užívaných při ná-<br/>kladní smlouvě</b> . . . . . | Kč 18— |